

Worldschool

Het Adviesbureau

www.hetadviesbureau.nl

Echt leren onderzoeken
begint in de onderbouw van het voortgezet onderwijs

In Rotterdam zijn vijf scholen voor voortgezet onderwijs gestart met een leerlijn voor leren onderzoeken vanuit maatschappelijke betrokkenheid. Leerlingen uit de onderbouw HAVO/VWO werken als onderzoekers en ontwerpers voor echte opdrachtgevers. Opdrachtgevers kunnen zijn: gemeente, bedrijven, particulieren en vervolgoopleidingen. De opdrachten betreffen belangrijke kwesties voor opdrachtgevers bij thema's als veiligheid, arm-rijk, duurzaamheid, klimaat en energie, stedelijke inrichting en 'de sociale stad'. Een interscolair projectteam van docenten werkt samen om een netwerk van opdrachtgevers tot stand te brengen en onderzoekstrajecten voor leerlingen uit te zetten. Doel: Een blijvende voorziening voor alle Rotterdamse scholen. Citylab010, het Rotterdamse innovatiefonds, draagt bij aan het realiseren van het project.

network

Education means the world

Geoffrey van Melick
directeur van het
Wolfert College
in Rotterdam

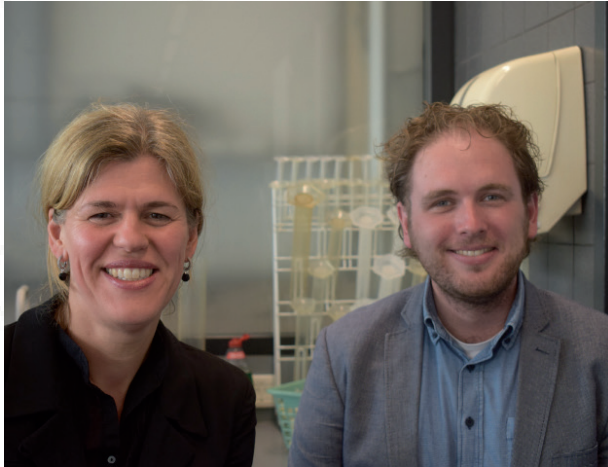
'Het Adviesbureau' is bij ons flitsend van start gegaan. Hiernaast zie je leerlingen uit de tweede klas (HAVO/VWO) die hun eigen adviesbureau presenteren. Zo zijn er bij mij op school nu meer dan tien adviesbureau's actief. Met prachtige namen: Honest, Nature4You, Emotive Advisor (Need a problem to be solved? Get Emotive Advisor involved!), e.v.a.

De adviesbureau's werken voor echte opdrachtgevers. Vooral opdrachtgevers uit de schoolomgeving..

In 'Het adviesbureau' slaan we voor leerlingen de brug naar de echte wereld. Zo vergroten leerlingen hun blikveld en ze krijgen een onvergetelijke ervaring mee. En ze leren onderzoeken, presenteren, communiceren, ... Houvast geven in de echte wereld, daar kun je volgens ons niet vroeg genoeg mee beginnen! En dan niet buiten het leerplan om, maar er gewoon midden in: dit hoort bij de school van de toekomst. Maar dan nu!

Het Wolfert College is in Rotterdam voorloper. De school heeft Het Adviesbureau opgenomen in een leerlijn die in de eerste klas start, middels hun Xpo programma (Extra Project Onderwijs).

Wat zeggen docenten...

“Wij werken eerst met 25 excellente leerlingen uit klas 1, 2 en 3. Tijd: 2 lessen per week. Daarna willen we het uitbreiden. Om een zekere eenheid in de opdrachten te krijgen, willen we uitgaan van de lange boulevard achter onze school; daar is een grote diversiteit aan opdrachten te werven. Het mooiste aan Het Adviesbureau? De echte opdrachten!”

*Inez van der Linden en Frans Bezemer
Wartburg College - Guido de Bres*

“Wij beginnen in de bovenbouw HAVO, met de profielwerkstukken. De keuze van de onderwerpen is nu te open: alles kan. En dan is het juist moeilijk iets te kiezen. Wij werken met het motto dat leerlingen regisseur van hun eigen bestaan zijn. Het Adviesbureau draagt daar zeker aan bij!”

*Ed van Herk en Arjen Laar
Schreuder College - Horizon*

“Wij reserveren Het Adviesbureau voor het laatste deel van het schooljaar, vanaf april gaan leerlingen in Het Adviesbureau werken. Wij kijken om te beginnen uit naar het werven van opdrachten. Onze school heeft een database aangelegd met de beroepen van de ouders. Een goed idee, lijkt ons! Alleen al onder de ouders zijn tal van opdrachten te werven.”

*Mathew Dibble en Marnix Kolet
Marnix Gymnasium*

“Wij hebben een start gemaakt met leerlingen uit de eerste twee klassen VWO. De eerste twee opdrachten zijn door de directie van de school geleverd. Mooie opdrachten waar de leerlingen enthousiast op reageerden. Ze gaan over het beter gebruiken van de ruimtes op school en over het beter gebruiken van elkaars expertise. Intussen werven we nieuwe opdrachten. De eerste voorstellen druppelen al binnen!”

*Peter Galavazi en Youp Koopman
Laurens Lyceum*

“Met Het Adviesbureau haal je leerlingen uit het standaard schoolproces van leren uit een schoolboek. Je voegt bovendien vaardigheden op een zinvolle manier aan het onderwijs toe.”

“Het was geweldig om te merken hoe makkelijk het is om opdrachtgevers te vinden. Er is wel altijd een vertaalslag nodig: opdrachtgevers vinden het moeilijk om de complexiteit van een opdracht te bepalen.”

*André de Leeuw
Wolfert College*

Het Adviesbureau is onderdeel van het Worldschool Network

Het Worldschool Network is een netwerk van samenwerkende scholen voor voortgezet onderwijs en maatschappelijke instellingen, wereldwijd, nationaal en lokaal. Binnen het netwerk worden met de partners projecten en onderzoeksprogramma's voor leerlingen ontwikkeld.

Er doen maximaal 35 Nederlandse scholen voor voortgezet onderwijs mee. Partners in het netwerk zijn onder meer:

- 30 kleinschalige stichtingen die in ontwikkelingslanden en -gebieden werken in Afrika, Azië en Zuid-Amerika;
- het Ministerie van Infrastructuur;
- TU Delft en Nyenrode Business Universiteit;
- Clingendael; het Clingendael International Energy Programme (CIEP);
- studenten uit ontwikkelingslanden die aan de Erasmus Universiteit een master doen;
- managers van het Programma Uitzending Managers (PUM) en oud-pummers;
- tal van personen en instanties die als opdrachtgever voor leerlingen werken of als deskundige door leerlingen kunnen worden benaderd.

Er is een groot aantal projecten en onderzoeksprogramma's, die samengevoegd een doorgaande lijn voor leren onderzoeken en maatschappelijke betrokkenheid vormen. Zoals:

- Global Consultancy, Research & Design (CRD);
- Global Educational Network for Entrepreneurs (GENE);
- het Uitvinden van de Groene Samenleving (HUGS);
- Art & Identity;
- Action Companies;
- Cubic Miles;
- Worldschool Junior Academy.

Zie www.worldschool.nl

De eerste adviseurs van het Laurens Lyceum

Ter inspiratie: enkele opdrachten

Ter inspiratie en als bewijsmateriaal hier enkele van de ruim dertig opdrachten die voor de deelnemende scholen beschikbaar zijn. Veel ervan zijn door docenten binnengehaald. Het is alleen maar een begin! Het uiteindelijke doel is een database van opdrachten voor alle scholen voor VO in Rotterdam.

Living biographies in Rotterdam

Voor een Rotterdamse stichting die tot doel heeft onbekende Rotterdammers zichtbaar te maken. Wie kiezen de leerlingen? De schoonmakers van de eigen school? Ondernemers op de Nieuwe Binnenweg? Of Hoe kun je deze mensen echt goed leren kennen en zichtbaar maken op de website van de stichting?

Plastic afval van school zo recycleren dat het filament voor een 3D printer op de eigen school wordt

Voor een organisatie die zich met techniek en onderwijs bezig houdt. Hoe is plastic afval van de school te verzamelen? Hoe kan het worden gerecycled tot basismateriaal voor een 3D printer? Welke zinvolle producten kan de 3D printer op de eigen school opleveren?

Onderzoek de klachten en oplossingen voor ons restaurant

Voor een van de Rotterdamse verzorgingshuizen. Soms hebben de bewoners klachten over het eten. Hoe kunnen we de behoeften van bewoners snel en goed peilen? Hoe kunnen we beter inspelen op hun wensen?

Ontwerp speelmogelijkheden voor kinderen op ons vliegveld

Voor Rotterdam/The Hague Airport. Mensen moeten soms lang op hun vlucht wachten. Wat kunnen we doen om de wachttijd voor kinderen plezieriger te laten verlopen?

Kunnen jongeren verleid worden om meer brieven te gaan schrijven?

Voor een landelijke postorganisatie. Er worden steeds minder brieven geschreven. Zijn er mogelijkheden om het tij enigszins te keren. Bijvoorbeeld met acties rond feestdagen, en dan vooral gericht op jonge mensen.

Hoe kunnen we voedsel dat wordt verspild nog beter beschikbaar maken voor een voedselbank?

Voor een voedselbank. Er wordt jaarlijks zo enorm veel voedsel verspild dat wij nog zouden kunnen gebruiken. Help ons de inzameling te verbeteren, door eerst de knelpunten en mogelijkheden te onderzoeken.

Ontwerp voor ons een middelgrote woonwijk waarin alle voorzieningen voor de toekomst zijn opgenomen, m.n. robotvervoer.

Voor de gemeente, via een stichting. Toekomstmuziek! Wordt het huidige openbaar vervoer in de toekomst vervangen door robotvervoer? Welke gevolgen heeft dit voor de stedenbouwkundige planning?

Ontwerp een verplaatsbare energiebron die ingezet kan worden op een tijdelijke restruimte of een leidingstraat in de Rotterdamse haven.

Voor het havenbedrijf. Er is veel onbenutte ruimte in de haven, of ruimte die tijdelijk niet wordt benut. Kunnen we die gebruiken voor energiewinning?

Ontwerp nieuwe vormen voor kinderfeestjes.

Voor een organisatie voor kinderopvang. We willen ook kinderfeestjes gaan organiseren, maar dan wel heel bijzondere. Kom met een ontwerp en een businessplan.

Of zoek opdrachten vanuit een thema's als duurzaamheid, klimaat en energie:

- Afval bestaat niet!
- Duurzaam en eigentijds toerisme
- Een duurzame gemeente is zuinig op natuur
- De groene daken van Rotterdam
- Rotterdam Waterland

Ook de directie van de eigen school kan opdrachtgever zijn; actuele opdrachten door leerlingen in behandeling genomen zijn:

- Ruimte op school; her-ontwerp bestaande ruimtes in school zodat deze multi-functioneel kunnen worden gebruikt;
- vraag en aanbod; ontwerp en onderzoek hoe binnen onze schoolgemeenschap een systeem van vraag en aanbod kan worden opgezet. Bijvoorbeeld: vraag en aanbod van expertise van leerlingen.

Kenmerken van World-school projecten en onderzoeksprogramma's

1. Echte opdrachtgevers. Er wordt zoveel als mogelijk met echte opdrachtgevers gewerkt, van buiten de school.

2. Toenemende complexiteit. Door onderzoeksprogramma's en projecten te schakelen ontwikkelen leerlingen alsmaar betere onderzoeksvaardigheden.

3. Toenemende maatschappelijke betrokkenheid bij de grote thema's van onze tijd. Veel opdrachten voor leerlingen betreffen 'global issues', zoals duurzaamheid, klimaat en energie.

4. Toenemende onderzoeksvaardigheid inbedden in sleutelervaringen bij het doen van maatschappelijk betrokken onderzoek. Het 'leren onderzoeken' is niet alleen een kwestie van het leren van (instrumentele) onderzoeksvaardigheid. Essentieel is dat leerlingen sleutelervaringen opdoen. Bijvoorbeeld de ervaring dat het eigen werk ook buiten hun directe leefwereld wordt gewaardeerd.

5. Het onderzoek draagt bij aan de oriëntatie op beroepen en vervolgstudie. Leerlingen bouwen dankzij de buitenschoolse contacten al op school aan een netwerk van personen.

6. Opbouw van een curriculum vitae. Leerlingen-van-nu moeten in toenemende mate een c.v. opbouwen dat een brede maatschappelijke belangstelling laat zien.

Q&A met projectleider Erik Vos

Hoe moet of kan Het Adviesbureau worden ingevoerd?

We zien scholen waar leerlingen en docenten het geweldig vinden als groepjes leerlingen eigen adviesbureau's oprichten. Het is ook mogelijk leerlingen gezamenlijk één adviesbureau te laten oprichten. Dat kan elk jaar opnieuw. Maar je kunt er ook een permanente voorziening van te maken, waar jaarlijks nieuwe opdrachten binnenkomen. En er zijn scholen die geen adviesbureau oprichten; daar kiezen leerlingen uit de beschikbare opdrachten en gaan ermee aan het werk.

Hoe komen we aan opdrachtgevers?

Het lijkt moeilijk, maar het blijkt makkelijk. Docenten zijn soms verbaasd hoeveel mensen buiten de school mee willen doen. Het kost de opdrachtgevers overigens ook niet veel tijd. Een uur om met de opdrachtnemers kennis te maken en hun vragen te beantwoorden. En een uur om de resultaten in ontvangst te nemen. Meer tijd investeren mag, maar het wordt niet geëist.

Hebben jonge leerlingen opdrachtgevers wel iets te bieden?

Vrijwel alle opdrachtgevers kijken eerst en vooral naar de betrokkenheid en het enthousiasme van leerlingen. Zijn die aanwezig, dan is het niet moeilijk om serieus met de opdrachtnemers in gesprek te gaan. Ook rapporteren opdrachtgevers: Wat geweldig om de ideeën van jonge mensen te horen!

Wat doen de scholen gezamenlijk? Of is het ieder voor zich?

Er ontstaat een database van en voor de deelnemende scholen. Stel je voor: je vindt een opdrachtgever die best met drie groepen van drie leerlingen wil werken, en bij jou school is er maar één groepje beschikbaar; dan kan een andere school inspringen. En misschien heb je een jaar nauwelijks tijd om opdrachten te werven, dan hoeft je het project niet te beëindigen: je maakt gebruik van de database en een jaar later doe je vast weer meer opdrachten in de pot.

Hoe zet je een onderzoekstraject voor leerlingen uit?

Dat is een belangrijke vraag waar tot nu toe iedere school een eigen antwoord op heeft. Vanuit het Worldschool Network is er een bulk aan materiaal over onderzoek doen beschikbaar. Maar zoals steeds: dat materiaal is er om naar eigen hand en klas te zetten.

Vanuit het project worden geen eisen aan de vormgeving van het leren onderzoeken gesteld, alleen mogelijkheden geboden. Leerlingen maken een hele onderzoekscyclus mee, en kunnen zich nooit alle aspecten in één keer eigen maken. Het Adviesbureau is op te vatten en uit te werken als onderdeel van een doorgaande leerlijn voor leren onderzoeken en het ontwikkelen van maatschappelijke betrokkenheid.

Wat voor ondersteuning kunnen we verwachten?

Er zijn jaarlijks enkele 'peer to peer' bijeenkomsten waar expertise wordt gedeeld over het werven van opdrachten en het vormgeven van het onderzoek door leerlingen. Centraal worden ook jaarlijkse kick-off bijeenkomsten en eindpresentaties voor leerlingen georganiseerd. Voorlichting op school en hulp bij invoering worden op verzoek uitgevoerd.

Is Het Adviesbureau ook geschikt voor sectorwerkstukken/profielwerkstukken voor de MAVO?

Ja. Het Adviesbureau richtte zich aanvankelijk op de onderbouw HAVO en VWO. Maar voor het afsluitende werkstuk van MAVO/vmbo-t lijkt het ook geschikt, enkele scholen zullen daar een begin mee maken en kunnen daarna hun ervaringen doorgeven.

Kunnen we zomaar meedoen? Hoe werkt dat?

De scholen die aan Het Adviesbureau meedoen zijn lid van het Worldschool Network en betalen daar contributie voor. Zie [sfp www.worldschool.nl](http://www.worldschool.nl) voor alle onderzoeksprogramma's en projecten waar scholen aan mee kunnen doen. Er wordt nog nagedacht over andere vormen van participatie. Neem s.v.p. even contact op.

Leerlingen presenteren hun adviesbureau aan opdrachtgevers tijdens de kick-off op het Wolfert College in Rotterdam

Contact

Het Adviesbureau is een project van het Worldschool Network. Het netwerk is een initiatief van, en wordt beheerd door, het Bureau Educatief Ontwerpen in Rotterdam. Contactpersoon is Erik Vos, e.vos@worldschool.nl

Uitvoering van Het Adviesbureau in Rotterdam wordt mede mogelijk gemaakt door CityLab010. Contactpersoon bij de gemeente Rotterdam is Mariëlla Kleywegt, me.kleywegt@rotterdam.nl.

Deelnemende scholen in Rotterdam:

Wolfert College

Contactpersoon: Geoffrey van Melick, penvoerder in het eerste jaar van Het Adviesbureau, gme@wolfert.nl

Schreuder College

Contactpersoon: Arjen Laar, Arjen.Laar@horizon.nl

Guido de Bres

Contactpersoon: Inez van der Linden,, icvanderlinden@wartburg.nl

Laurens Lyceum

Contactpersoon: Mariska Davids, mda@laurenslyceum.nl

Marnix Gymnasium

Contactpersoon: Yolande de Beer, y.debeer@marnixgymnasium.nl